

Sectoraal Ontwikkelpad Groen 'Leefomgeving'

versie 2 6-2-2026

Aan de slag met een
Ontwikkelpad

Aan de slag met het Ontwikkelpad Leefomgeving

Het Ontwikkelpad Leefomgeving laat je zien welke interessante functies, specialisaties en ontwikkelmogelijkheden de groene sector heeft. Op welke functies kun je instromen, overstappen en je verder ontwikkelen? Naast antwoord op dit soort vragen, geeft het Ontwikkelpad ook aan welke opleidingen geschikt zijn om een bepaalde functie of specialisatie te kunnen vervullen. Door te klikken op een functie vind je de relevante opleidingen. Dit kunnen opleidingen zijn die door de overheid zijn erkend (mbo-, hbo- en wo-opleidingen) of 'niet-overheidskende' opleidingen met een waardering van de sector (branchewaardering). De opleidingen zijn te combineren met werken in een betaalde baan en het praktijkleren met de praktijkverklaring is een belangrijk onderdeel. Je kunt vaak direct aan de slag. Door te klikken op de knop 'vind hier opleiders in de buurt' kom je uit op Leeroverzicht. Hier staat weergegeven bij welke opleiders je de opleidingen kan volgen.

Het Ontwikkelpad is bedoeld als hulpmiddel voor het goede gesprek tussen werkgever en (potentiële) kandidaat. Welk werk de kandidaat vervolgens concreet gaat doen, is afhankelijk van het bedrijf. Ook de scholing is altijd maatwerk; hoe die er precies uit ziet, hangt af van je eerdere (werk)ervaring, opleidingsachtergrond en talenten. Het Regionaal Werkcentrum in jouw regio kan

helpen bij het kiezen van de juiste scholing en andere begeleiding. Kijk hier voor meer informatie over het Regionaal Werkcentrum.

Praktijkleren met de praktijkverklaring

Bij de instapfuncties in het Ontwikkelpad kun je direct aan de slag, je hebt geen vooropleiding nodig. Wel kun je met leren op de werkvloer jezelf verder ontwikkelen. Voor werkprocessen die je leert uitvoeren kun je een 'praktijkverklaring' halen. Dit heet ook wel 'Praktijkleren met de praktijkverklaring' en is bedoeld voor mensen voor wie het behalen van een volledig mbo-diploma of -certificaat (nog) niet haalbaar is.

De kandidaat leert een of meer werkprocessen in de praktijk bij een erkend leerbedrijf, onder begeleiding van een praktijkopleider. Het gaat om maatwerk. Er is geen vaststaande duur en invulling van het opleidingstraject. Maar doorgaans zal zo'n traject 3 tot 6 maanden duren.

Instromen en doorstromen binnen Leefomgeving

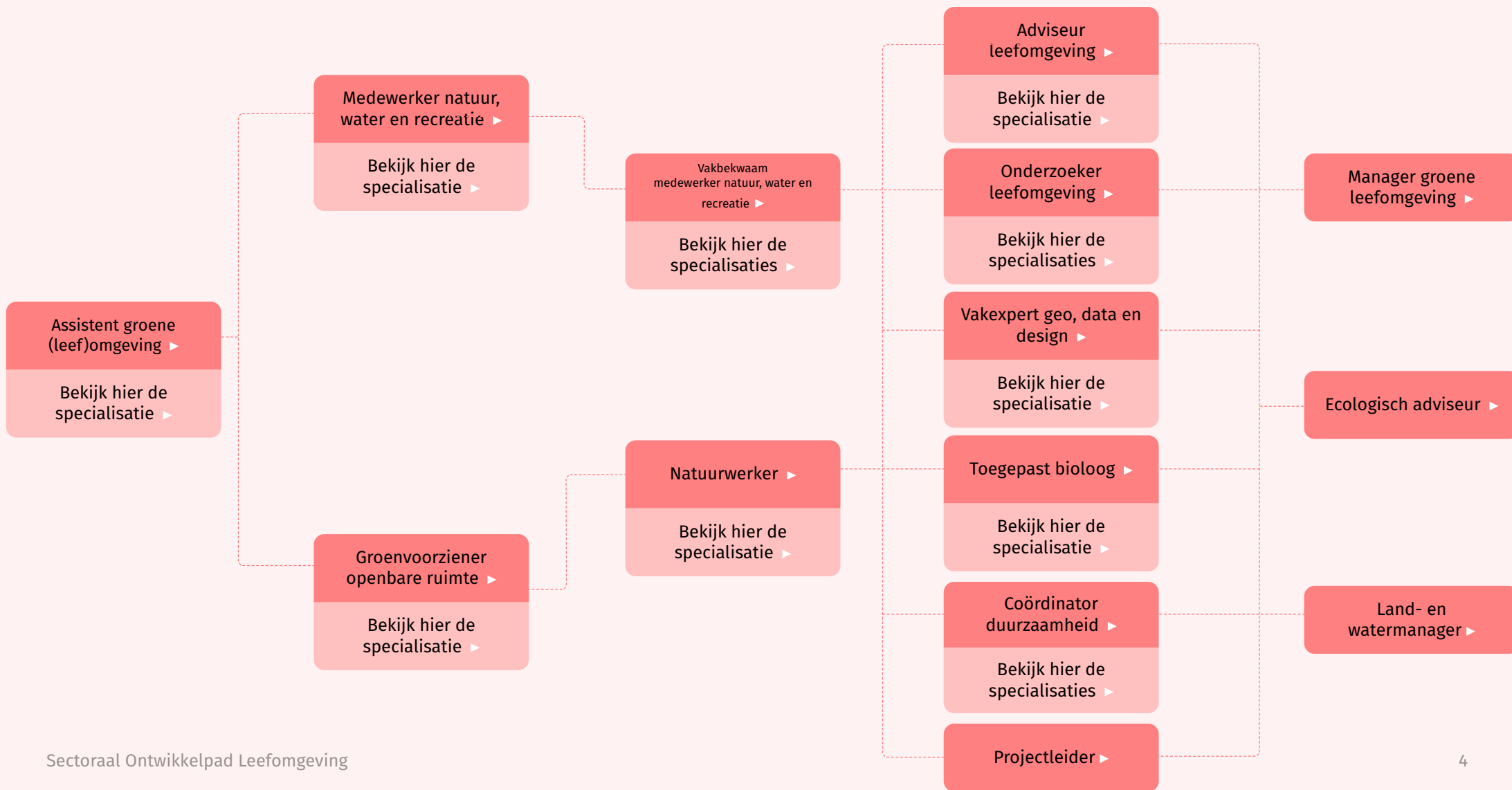
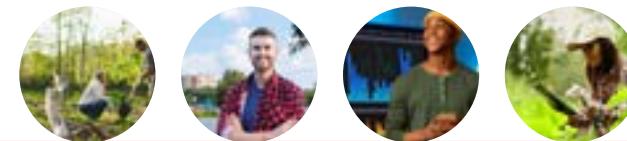
Het ontwikkelpad Leefomgeving biedt kansen voor instroom op verschillende niveaus, van praktische uitvoerende functies tot specialistische en coördinerende rollen. Afhankelijk van je ervaring, interesse en opleidingsniveau kun je bijvoorbeeld starten als groenvoorziener openbare ruimte of natuurwerker en doorgroeien naar functies als specialist, coördinator of projectmanager. Door praktijkervaring, aanvullende scholing en specialisaties ontwikkel je jouw kennis van ecologie, duurzaamheid en gebiedsontwikkeling. Zo stroom je door naar bredere verantwoordelijkheden in beleid, ontwerp of leidinggevende posities. Dit pad stimuleert een leven lang leren, waarbij samenwerken aan een gezonde, klimaatbestendige leefomgeving centraal staat.

Kies een branche

Ontwikkelpad Leefomgeving

Een leefomgeving is een duurzaam ecosysteem waar mens en natuur samen floreren. Met het ontwikkelpad Leefomgeving ontwikkel je kennis en vaardigheden om bij te dragen aan groene, klimaatbestendige steden, natuurgebieden en waterbeheer. Kies jouw rol, van beheer tot advies, en bouw mee aan een toekomstbestendige wereld.

Verhalen uit Leefomgeving

Ontwikkelpad Leefomgeving

Een leefomgeving is een duurzaam ecosysteem waar mens en natuur samen floreren. Met het ontwikkelpad Leefomgeving ontwikkel je kennis en vaardigheden om bij te dragen aan groene, klimaatbestendige steden, natuurgebieden en waterbeheer. Kies jouw rol, van beheer tot advies, en bouw mee aan een toekomstbestendige wereld.

Assistent groene (leef)omgeving

Als Assistent groene (leef)omgeving ondersteun je bij het inrichten en onderhouden van diverse buitenruimtes. Je helpt bij het planten en onderhouden van groen en het schoonhouden van de leefomgeving. Je verzorgt bijvoorbeeld aanplant werkzaamheden van hagen, zorgt voor een schone en duurzame leefomgeving en draagt zorg voor de natuur. Met basisgereedschap en machines werk je veilig samen met collega's. Je leert de basis van flora en fauna soorten, ecologisch beheer en duurzaamheidsprincipes en leert klantgericht communiceren.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Assistent groene (leef)omgeving

Competenties

- Samenwerken en overleg
- Instructies en procedures opvolgen
- Materialen en middelen inzetten
- Leren
- Kwaliteit leveren

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

[Praktijkleren met de praktijkverklaring](#)

[Assistent plant, dier of groene omgeving – mbo 1 – 25746](#)

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Binnen de functie Assistent groene (leef)omgeving

[Bekijk specialisaties ▶](#)

Andere functies binnen Leefomgeving

[Groenvoorziener openbare ruimte ▶](#)

[Medewerker natuur, water en recreatie ▶](#)

[Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie ▶](#)

[Natuurwerker ▶](#)

[Adviseur leefomgeving ▶](#)

Groenvoorziener openbare ruimte

De Groenvoorziener Openbare Ruimte plant, realiseert en onderhoudt groene structuren in steden, dorpen en het buitengebied. Je ontwerpt en legt groen aan, maait grasvelden en installeert bijvoorbeeld recreatie- en speelvoorzieningen. Met creativiteit en vakmanschap zorg je voor functionele, veilige en ecologisch verantwoorde buitenruimtes. Je gebruikt gespecialiseerd materieel en je voert onderhoudsplannen uit, voert bodemverbetering uit en past ecologisch verantwoorde werkwijzen toe. Veilig werken, klantgerichtheid en aandacht voor biodiversiteit en duurzaamheid staan centraal in jouw vakmanschap binnen de openbare ruimte.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Groenvoorziener openbare ruimte

Competenties

- Samenwerken en overleggen
- Instructies en procedures opvolgen
- Materialen en middelen inzetten
- Vakdeskundigheid toepassen
- Bedrijfsmatig handelen

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Medewerker hovenier – mbo 2 – 25621

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Binnen de functie Groenvoorziener openbare ruimte

[Bekijk specialisaties ▶](#)

Andere functies binnen Leefomgeving

[Medewerker natuur, water en recreatie ▶](#)

[Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie ▶](#)

[Natuurwerker ▶](#)

[Adviseur leefomgeving ▶](#)

[Onderzoeker leefomgeving ▶](#)

Medewerker natuur, water en recreatie

Als Medewerker Natuur, Water & Recreatie help je bij het beheren van groen- en watergebieden én het organiseren van recreatieve activiteiten. Je maait paden, onderhoudt beplanting en signaleert verontreinigingen. Je ondersteunt bij rondleidingen, evenementen en educatieve projecten voor bezoekers van natuur- en recreatiegebieden. Je bedient basisgereedschap, werkt volgens veiligheidsvoorschriften en met klantgerichtheid en een gastvrije houding beantwoord je vragen en stimuleer je natuurbeleving. Je hebt basiskennis over flora en fauna. Je ontwikkelt praktische vaardigheden en legt de fundamenten voor een toekomst in natuur- en recreatie.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Medewerker natuur, water en recreatie

Competenties

- Formuleren en rapporteren
- Ethisch en integer handelen
- Relaties bouwen en netwerken
- Vakdeskundigheid toepassen
- Presenteren

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Medewerker natuur, water en recreatie – mbo 2 – 25622

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Binnen de functie Medewerker natuur, water en recreatie

[Bekijk specialisaties ▶](#)

Andere functies binnen Leefomgeving

[Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie ▶](#)

[Natuurwerker ▶](#)

[Adviseur leefomgeving ▶](#)

[Onderzoeker leefomgeving ▶](#)

[Vakexpert geo, data en design ▶](#)

Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie

Als Vakbekwaam Medewerker Natuur, Water & Recreatie ben je verantwoordelijk voor zelfstandig beheer en onderhoud van natuur- en watersystemen. Je voert beheerwerkzaamheden, plant onderhoud en voert ecologische inspecties uit. Je voert grond-, water- en plantmonsters uit en verwerkt meetgegevens. Daarnaast organiseer je recreatieve en educatieve programma's voor verschillende doelgroepen, op campings of in nationale parken. Je adviseert over leefgebiedverbetering, ondersteunt implementatie van waterbuffers en maakt heldere beheerrapportages. Je communiceert met belanghebbenden zoals terreinbeheerders en overheden en werkt volgens wetgeving en milieunormen.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie

Competenties

- Beheert terreinen
- Onderhoud gebouwen/voorzieningen
- Voert gastheerschap uit
- Assisteert bij activiteiten
- Voert onderhoud aan machines en gereedschappen uit

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie – mbo 3 – 25620

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Binnen de functie Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie

[Bekijk specialisaties ▶](#)

Andere functies binnen Leefomgeving

[Natuurwerker ▶](#)

[Adviseur leefomgeving ▶](#)

[Onderzoeker leefomgeving ▶](#)

[Vakexpert geo, data en design ▶](#)

[Toegepast bioloog ▶](#)

Natuurwerker

Als Natuurwerker voer je specialistisch veldwerk uit in uiteenlopende ecosystemen. Je herstelt natuurlijke oevers, bestrijdt invasieve planten en herplant autochtone vegetatie met duurzame technieken. Je zet hand- en machinale middelen in om bossen, graslanden en waterlopen te onderhouden en verbeteringen door te voeren. Veiligheid en natuurbeleving staan centraal; je werkt volgens strikte veiligheidsprotocollen en draagt zorg voor flora en fauna. Je voert habitatonderzoeken uit en ondersteunt herstel- en natuurbouwprojecten van kleine tot grote schaal. Samen met collega's draag je bij aan biodiversiteitsversterking en duurzaam landgebruik, waarbij vakkennis en precisie hand in hand gaan.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Natuurwerker

Competenties

- Beheert terreinen
- Onderhoud gebouwen/voorzieningen
- Voert gastheerschap uit
- Assisteert bij activiteiten
- Voert onderhoud aan machines en gereedschappen uit

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie – mbo 3 – 25620

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Binnen de functie Natuurwerker

[Bekijk specialisaties ▶](#)

Andere functies binnen Leefomgeving

[Adviseur leefomgeving ▶](#)

[Onderzoeker leefomgeving ▶](#)

[Vakexpert geo, data en design ▶](#)

[Toegepast bioloog ▶](#)

[Coördinator duurzaamheid ▶](#)

Adviseur leefomgeving

De Adviseur leefomgeving ontwikkelt en begeleidt projecten rond duurzaamheid, biodiversiteit, groene gezondheid, klimaatadaptatie, energietransitie en circulair ontwerp. Je analyseert ruimtelijke plannen en vertaalt beleidsdoelen naar concrete maatregelen in gebiedsontwikkelingen. Je organiseert en faciliteert workshops, betreft bewoners en stakeholders via participatietrajecten en benut ecosysteemdiensten in je plannen. Je adviseert bijvoorbeeld over groenblauwe infrastructuur, circulariteit, biodiversiteitsbevordering en sociale betrokkenheid. Je bewaakt projectvoortgang, beheert budgetten en rapporteert aan overheid of bedrijfsleiding.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Adviseur leefomgeving

Competenties

- Inspecteert naleving regelgeving en licht werkzaamheden toe
- Ondersteunt afhandeling van overtredingen van wettelijke voorschriften
- Rapporteert resultaten van controle en adviseert
- Bereidt aanvragen voor (eenvoudige) beschikking voor en handelt deze af
- Onderzoekt problemen/klachten en handelt ze af

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Adviseur leefomgeving – mbo 4 – 25582

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Binnen de functie Adviseur Leefomgeving

[Bekijk specialisaties ▶](#)

Andere functies binnen Leefomgeving

[Onderzoeker leefomgeving ▶](#)

[Vakexpert geo, data en design ▶](#)

[Toegepast bioloog ▶](#)

[Coördinator duurzaamheid ▶](#)

[Manager groene leefomgeving ▶](#)

Onderzoeker leefomgeving

Als Onderzoeker leefomgeving verzamel en analyseer je ecologische en klimatologische data over water, bodem en biodiversiteit. Je voert veldmetingen en laboratoriumtesten uit, verwerkt meetgegevens met statistische methoden en GIS-technieken en stelt wetenschappelijke rapporten op. Je onderzoekt de impact van antropogene activiteiten op ecosystemen en ontwikkelt aanbevelingen voor duurzaam beheer. Je presenteert resultaten aan opdrachtgevers, beleidsmakers en bewoners en adviseert over mitigatie- en adaptatiemaatregelen. Met een kritische blik en nauwkeurigheid draag je bij aan onderbouwde besluitvorming en innovatie in milieu- en natuurbeleid.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Onderzoeker leefomgeving

Competenties

- Bereid vervolgonderzoek voor op basis van protocol
- Voert het onderzoek uit en rapporteert
- Geeft advies over het verbeteren van kwaliteit leefomgeving
- Voert scans en nulinventarisaties uit en onderhoudt het zorgsysteem
- Stelt eenvoudig verbeterplannen op en presenteert het

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Onderzoeker leefomgeving – mbo 4 – 25581

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Binnen de functie Onderzoeker Leefomgeving

[Bekijk specialisaties ▶](#)

Andere functies binnen Leefomgeving

[Vakexpert geo, data en design ▶](#)

[Toegepast bioloog ▶](#)

[Coördinator duurzaamheid ▶](#)

[Manager groene leefomgeving ▶](#)

[Ecologisch adviseur ▶](#)

Vakexpert geo, data en design

De Vakexpert geo, data en design verzamelt, beheert en optimaliseert ruimtelijke datasets en visualisaties. Je werkt met GIS-systemen, voert surveys uit met drones en GPS en ontwikkelt interactieve digitale kaarten en 3D-modellen. Je integreert uiteenlopende databronnen, analyseert gegevens en gebruikt software om inzichten te genereren voor ruimtelijke ordening, infrastructuur en milieuonderzoek. Je vertaalt complexe data naar toegankelijke visuals voor diverse doelgroepen en adviseert over datakwaliteit, metadata en datastandaarden. Met innovatie en oog voor detail ondersteun je beslissingen en optimaliseer je workflows binnen geo-informatieteams.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Vakexpert geo, data en design

Competenties

- Brengt het geo-data kennisveld in kaart
- Verzamelt en controleert geo-data
- Actualiseert en ontsluit geo-data
- Verbeeldt geografische informatie
- Werkt aan interdisciplinaire projecten

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Vakexpert Geo, Data & Design – mbo 4 – 25957

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Binnen de functie Vakexpert geo, data en design

[Bekijk specialisaties ▶](#)

Andere functies binnen Leefomgeving

[Toegepast bioloog ▶](#)

[Coördinator duurzaamheid ▶](#)

[Manager groene leefomgeving ▶](#)

[Ecologisch adviseur ▶](#)

[Land- en watermanager ▶](#)

Toegepast Bioloog

Als Toegepast Bioloog voor je veldonderzoek uit en rapporteer je je bevindingen. Je verzamelt data van planten, dieren, bodem en water en ondersteunt senior onderzoekers bij hun onderzoek. Je bedient apparatuur, voert standaardanalyses uit en verwerkt onderzoeksdata in rapporten. Je voert kwaliteitscontroles uit, houdt nauwkeurige protocollen bij en zorgt voor ordelijke documentatie. Je leert over ecologische principes, biotechnologische toepassingen en milieumonitoring. Met je nieuwsgierigheid en nauwkeurigheid draag je bij aan projecten in landbouw, natuur- en soortbeheer en biotechnologie en leg je een stevige basis voor professionele doorgroei.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Toegepast bioloog

Competenties

- Uitvoeren metingen leefomgeving en rapporteren resultaten
- Uitvoering geven aan wet- en regelgeving leefomgeving
- Ondersteunen zorgsystemen leefomgeving
- Uitvoeren vervolgonderzoek

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Onderzoeker leefomgeving – mbo 4 – 25581

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Binnen de functie Toegepast bioloog

[Bekijk specialisaties ▶](#)

Andere functies binnen Leefomgeving

[Coördinator duurzaamheid ▶](#)

[Manager groene leefomgeving ▶](#)

[Ecologisch adviseur ▶](#)

[Land- en watermanager ▶](#)

[Vakexpert geo, data en design ▶](#)

Coördinator duurzaamheid

De Coördinator duurzaamheid medeverantwoordelijk voor het ontwikkelen en behalen van sociale, economische en ecologische duurzaamheidsdoelstellingen. Je faciliteert de organisatie hierin door contact met externe partijen te initiëren en te onderhouden. Denk hierbij aan contact dat te maken heeft met de duurzaamheidsinitiatieven of contact met overheden. Jij bedenkt en adviseert oplossingen en aanpassingen en rapporteert de voortgang van de duurzaamheidsdoelstellingen. Je coördineert multidisciplinaire teams, organiseert bewustwordingsworkshops en monitort voortgang met KPI's. Je initieert acties voor een duurzame bedrijfscultuur.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Coördinator duurzaamheid

Competenties

- Verdiept zich in duurzaamheidsvraagstukken
- Verzamelt informatie over de leefomgeving
- Geeft voorlichting over de duurzaamheidsoplossing
- Maakt een plan voor het uitvoeren van de duurzaamheidsoplossing
- Begeleidt en bewaakt de uitvoeren van de duurzaamheidsoplossing

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Coördinator duurzaamheid – mbo 4 – 25996

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Binnen de functie Coördinator Duurzaamheid

[Bekijk specialisaties ▶](#)

Andere functies binnen Leefomgeving

[Manager groene leefomgeving ▶](#)

[Ecologisch adviseur ▶](#)

[Land- en watermanager ▶](#)

[Vakexpert geo, data en design ▶](#)

[Onderzoeker leefomgeving ▶](#)

Projectleider

Als projectleider richt je je op de voorbereiding en begeleiding van te realiseren natuur- en leefomgevingprojecten. Op basis daarvan maak je een ontwerp en een kostenberekening en bespreekt deze met je klant. Je bereidt in overleg met collega's de uitvoering van het werk voor. Ook zorg je voor de juiste vergunningen. Duurzaamheid, biodiversiteit, natuurinclusief circulair werken en verantwoord watergebruik zijn een basiswaarde in je werk. Zodra het plan akkoord is, start je in overleg met alle betrokken de uitvoering van het project op. Je houdt de planning bij, stuurt bij waar nodig en bewaakt de kosten. Uiteindelijk lever je het werk op en maak je een nacalculatie.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Coördinator duurzaamheid

Competenties

- Stelt een plan op en draagt zorg voor de realisatie
- Calculeert en bewaakt budget
- Levert het werk op
- Optimaliseer proces / werkwijze / samenwerking
- Stuurt zijn team aan

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Opzichter/uitvoerder groene ruimte – mbo 4 – 25617

Of je behaalt één of meer onderdelen van deze opleiding:

Leidinggeven – K0061

Begeleider praktijkleren – K1226

Gewasbescherming B – C0004

Gewasbescherming C – C0005

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Andere functies binnen Leefomgeving

Manager groene leefomgeving ▶

Ecologisch adviseur ▶

Land- en watermanager ▶

Vakexpert geo, data en design ▶

Onderzoeker leefomgeving ▶

Manager groene leefomgeving

Als Manager groene leefomgeving geef je leiding aan multidisciplinaire teams in projecten rond ruimtelijke ontwikkeling, groenbeheer en klimaatadaptatie. Je ontwikkelt strategische visies, beheert budgetten en bewaakt planning, kwaliteit en resultaten. Je onderhoudt en versterkt relaties met overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners. Je vertaalt beleidskaders en maatschappelijke doelstellingen naar operationele plannen en contracten en optimaliseert processen voor efficiënte uitvoering. Je geeft sturing aan risico- en verandermanagement en rapporteert regelmatig aan stakeholders.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Manager groene leefomgeving

Competenties

- Geeft leiding aan een team
- Ontwikkelt strategische visies
- Onderhoudt relaties met stakeholders
- Realiseert duurzame, veerkrachtige leefomgevingen

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Groene leefomgeving – hbo Associate Degree – 80195

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Andere functies binnen Leefomgeving

Coördinator duurzaamheid ▶

Ecologisch adviseur ▶

Land- en watermanager ▶

Vakexpert geo, data en design ▶

Onderzoeker leefomgeving ▶

Ecologisch adviseur

Ontdek alles over ecosystemen, biodiversiteit en milieu- en natuurwetgeving. Leer hoe je duurzame oplossingen kunt realiseren voor vraagstukken van nu en later. Het is een praktische studie waarin je veel buiten bezig bent. Je onderzoekt planten en dieren in hun leefomgeving, met aandacht voor beschermde en ongewenste soorten. Daarnaast meet je omgevingsfactoren, zoals waterkwaliteit en bodemgezondheid, om een compleet beeld te krijgen van het ecosysteem. Met jouw kennis kun je de opdrachtgever adviseren over ecologische opgaven.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Ecologisch adviseur

Competenties

- Onderzoekt planten en dieren in hun omgeving
- Meet omgevingsfactoren, zoals waterkwaliteit en bodemgezondheid
- Adviseert over ecologische opgaven

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met overheidserkenning

 Groene Leefomgeving – hbo Associate Degree – 80195

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Andere functies binnen Leefomgeving

Manager groene leefomgeving ▶

Coördinator duurzaamheid ▶

Land- en watermanager ▶

Vakexpert geo, data en design ▶

Onderzoeker leefomgeving ▶

Land- en watermanager

Nederland 'waterland' staat wereldwijd bekend als een kei in land- en watermanagement. We werken 24/7 aan dijkversterking, rivierverruiming, beekherstel, watervoorziening, bodemonderzoek en klimaatadaptatie. Zodat we veilig en fijn kunnen samenleven met water. Je leert alles over het water en de bodem. En je raakt bedreven in veldwerk, projectmanagement, technisch tekenen met AutoCAD en werken met GIS. Een deel van je leerdoelen (en daarmee studiepunten) behaal je heel efficiënt terwijl je werkt. 'Werkend leren' dus. Hiervoor heb je een baan of werkervaringsplaats in de land- en waterwereld nodig. Je leert over alle facetten van het Nederlandse landschap, van polder tot stuwwal.

Beroepsvereisten

- Er zijn geen beroepsvereisten voor de functie Land- en watermanager

Competenties

- Heeft kennis van de Nederlandse landschappen
- Heeft kennis en vaardigheden rondom dijkversterking, rivierverruiming, beekherstel, watervoorziening, bodemonderzoek en klimaatadaptatie
- Kan werken met GIS
- Kan technisch tekenen met CAD

Opleidingen voor deze functie

Welke (onderdelen van de) opleiding jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw (werk)ervaring en opleidingsachtergrond.

Opleiding met branchewaardering

 Land- en Watermanagement – hbo Associate Degree - 80128

Ontwikkel jezelf binnen en buiten de groene sector

Andere functies binnen Leefomgeving

Manager groene leefomgeving ▶

Ecologisch adviseur ▶

Coördinator duurzaamheid ▶

Vakexpert geo, data en design ▶

Onderzoeker leefomgeving ▶

Assistent groene (leef)omgeving Specialisaties

Als Assistent duurzame leefomgeving help je de leefomgeving duurzaam te beheren. Je maakt milieuvriendelijke keuzes, ondersteunt klimaatadaptieve maatregelen, bevordert biodiversiteit en draagt bij aan afvalscheiding, compostbeheer en energiebesparing. Hergebruik, recyclen en duurzame plantkeuzes staan centraal.

Assistent duurzame leefomgeving

Als Assistent groene (leef)omgeving specialisatie assistent duurzame leefomgeving help je om de leefomgeving op een duurzame wijze te onderhouden. Je maakt milieuvriendelijke keuzes waarbij hergebruik en recyclen van materialen centraal staan. Je bent bewust van klimaatadaptieve maatregelen en past deze toe. Je leert duurzame plantkeuzes maken, regenwateropvangsystemen aanleggen en bodemvruchtbaarheid bevorderen met organische methoden. Je ondersteunt bij afvalscheiding en compostbeheer, bevordert biodiversiteit door inheemse beplanting en je helpt energieverbruik te verminderen.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidsrecognitie

 Assistent plant, dier of groene leefomgeving – mbo 1 – 25746

Praktijkleren met de praktijkverklaring

Groenvoorziener openbare ruimte Specialisaties

Als Medewerker groene leefomgeving beheer en onderhoud je natuur- en groenvoorzeningen in stad en buitengebied. Je werkt met machines en handgereedschap aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en duurzame inrichting, zoals groendaken en bewateringssystemen. Zo draag je bij aan een gezonde, veilige en toekomstbestendige leefomgeving.

Medewerker groene leefomgeving

In de specialisatie Medewerker groene leefomgeving werk je als groenvoorziener in het buitengebied en in stedelijk groen. Je beheert de groene ruimte en hebt oog voor biodiversiteitsbehoud en klimaatadaptatie. Je onderhoudt natuurgebieden en bermen en legt groendaken, gevelbegroeiing en duurzame bewateringssystemen aan. Je gebruikt gespecialiseerde machines en handgereedschap en hanteert veiligheidsvoorschriften.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Medewerker hovenier – mbo 2– 25621

Werken in de groene wijk – C0199

Gewasbescherming A – C0003

Medewerker natuur, water en recreatie

Specialisaties

Als Medewerker natuur, water en recreatie werk je aan de aanleg, inrichting en het onderhoud van watersystemen. Je draagt bij aan natuur- en waterkwaliteit door herstelmaatregelen uit te voeren en duurzaam beheer toe te passen. In samenwerking met partners zorg je voor veerkrachtige water- en natuurgebieden.

Medewerker waterbeheer

Als Medewerker waterbeheer voer je werkzaamheden uit rondom aanleg en inrichting en beheer van watersystemen. Je hanteert gereedschappen en machines voor aanleg en onderhoud. Je draagt zorg voor flora en fauna en duurzaam water- en landschapsbeheer. In samenwerking met waterschappen, terreinbeheerders en beschermde natuurorganisaties voer je herstelmaatregelen en onderhoudsplannen uit. Deze specialisatie bereid je voor op een uitvoerende functie waarin natuur- en waterkwaliteit centraal staan.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Medewerker natuur, water en recreatie – mbo 2 – 25622

Werken in de groene wijk – C0199

Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie

Als vakbekwaam medewerker in natuurrecreatie, natuurhandhaving of waterbeheer combineer je ecologische kennis met praktijkgericht werk. Je organiseert educatieve activiteiten, houdt toezicht op naleving van regelgeving of beheert watersystemen. Zo draag je bij aan veilige, biodiverse en duurzame natuurgebieden waarin recreatie, bescherming en ecologisch herstel samenkomen.

Vakbekwaam medewerker natuurrecreatie

Als Vakbekwaam medewerker natuurrecreatie organiseer je recreatieve activiteiten in natuur en watergebieden. Je voert programma's voor verschillende doelgroepen, van gezinnen tot sport- en educatieve groepen in de natuurlijke leefomgeving uit. Je integreert kennis van omgeving, ecologie en landschap in het recreatieve aanbod. Je leert op een leerzame wijze rondleidingen organiseren waarbij jouw rol als gastheer en ambassadeur van het landschap centraal staan.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie mbo 3 – 25620

Werken in de groene wijk – C0199

Gewasbescherming A – C0003

Gewasbescherming B – C0004

Of een onderdeel van een andere opleiding

Leidinggeven – K0061

Begeleider praktijkleren – K1226

Vakbekwaam medewerker natuurhandhaving

In de natuurhandhaving ben je als Vakbekwaam Medewerker verantwoordelijk voor toezicht en handhaving in natuur- en watergebieden. Je kent relevante wet- en regelgeving, zoals natuurbeschermingswetten en waterkwaliteitsnormen. Je inspecteert terreinen, signaleert overtredingen en onderneemt passende maatregelen, variërend van voorlichting tot bestuurlijke boetes. Je werkt nauw samen met BOA's, terreinbeheerders en politie. Je ontwikkelt communicatieve vaardigheden om bezoekers en overtreders te informeren en draagvlak te creëren. Je zorgt voor een veilige, beschermde en goed beheerde leefomgeving in overeenstemming met beleid en wetgeving.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie mbo 3 – 25620

Werken in de groene wijk – C0199

Of een onderdeel van een andere opleiding

Leidinggeven – K0061

Begeleider praktijkleren – K1226

Vakbekwaam medewerker waterbeheer

Met de specialisatie waterbeheer leer je natuurherstel en watersystemen te ontwerpen. Je werkt veel in teamverband en je leert andere medewerkers aan te sturen. Daarnaast leer je hoe je watersystemen kunt beheren, je voert watermetingen uit en je neemt watermonsters. Je verwerkt de data van de watermonsters en rapporteert over resultaten. Je onderhoudt contacten met watergerelateerde bedrijven. Je waarborgt waterveiligheid, biodiversiteit en ecologische veerkracht, zodat gebieden duurzaam en toekomstbestendig blijven.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie mbo 3 – 25620

Werken in de groene wijk – C0199

Of een onderdeel van een andere opleiding

Leidinggeven – K0061

Begeleider praktijkleren – K1226

Natuurwerker Specialisaties

Als Natuurwerker werk je aan biodiversiteit en natuurherstel in stad en landschap. Je legt en onderhoudt groene structuren, voert ecologisch onderzoek uit en past herstelmaatregelen toe. Met samenwerking, specialistische technieken en inheemse beplanting creëer je leefomgevingen waarin natuurkwaliteit, klimaatadaptatie en leefbaarheid hand in hand gaan.

Natuurwerker stadsnatuur

In de specialisatie Stadsnatuur werk je als Natuurwerker aan het groen in stedelijk gebied. Je legt groendaken en geveltuinten aan onderhoudt groene corridors voor vogels en insecten. Je werkt aan (groene) objecten om biodiversiteit te waarborgen en te herstellen waar nodig. Je leert over klimaatadaptatie in stedelijk gebied en je past technieken toe voor hitte-reductie. Je ontwikkelt samenwerkingen met bewoners, gemeenten en woningcorporaties om draagvlak te vergroten. Je voert ecologische inspecties uit en plant inheemse en klimaatbestendige soorten. Met hand- en machinale middelen zorg je voor een gezonde, biodiverse stedelijke leefomgeving, waarin natuur en mens elkaar versterken.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Vakbekwaam medewerker natuur water en recreatie
mbo 3 – 25620

Natuurwerker ecologie

Als Natuurwerker met specialisatie Ecologie zet je je in voor het behoud en herstel van habitat en biodiversiteit. Je voert habitatanalyses uit, inventariseert plant- en diersoorten en stelt beheerplannen op voor ecosystemen. Je past ecologische aanleg- en hersteltechnieken toe, zoals het creëren van natuurlijke buffers en oeverbegroeiing. Met specialistische hand- en machinale middelen verwijder je invasieve soorten en plant je inheemse vegetatie. Je monitort populatiedynamiek van de grazers in het gebied en verwerkt de data in rapportages. Door samenwerking met ecologen, terreinbeheerders en vrijwilligers borg je de ecologische kwaliteit en veerkracht van natuurgebieden.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie
mbo 3 – 25620

Adviseur leefomgeving

Specialisaties

Als Adviseur leefomgeving stuur je duurzame projecten aan met oog voor klimaat, biodiversiteit en gezondheid. Je ontwikkelt plannen, bewaakt voortgang en onderhoudt contact met stakeholders. Met sterke communicatie en integratie van ecologische en maatschappelijke doelen realiseer je leefomgevingsprojecten met impact en breed draagvlak.

Projectmanager leefomgeving

In de specialisatie Projectmanager Leefomgeving leer je wat een rol als projectleider in de leefomgeving inhoudt. Je leert communiceren met je opdrachtgever, stelt projectplannen op met doelen, budgetten en tijdsplanning, en bewaakt risico's en kwaliteit. Je onderhoudt relaties met opdrachtgevers, gemeenten en financiers en verzorgt rapportages en presentaties. Je integreert thema's zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit, groene gezondheid, duurzaamheid en participatie in projectuitvoering. Met jouw communicatieve vaardigheden zorg je voor efficiënte, duurzame realisatie van leefomgevingprojecten die maatschappelijk draagvlak en ecologische meerwaarde bieden.

Passende opleidingen

[Opleiding met overheidserkenning](#)

 Adviseur leefomgeving – mbo 4 – 25582

Onderzoeker leefomgeving

Specialisaties

Als Onderzoeker leefomgeving draag je bij aan een veilige, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving. Je specialiseert je in bodem, water of milieu en werkt met data, analyses en advies aan duurzaam beheer, ecologische balans en effectieve maatregelen voor landgebruik, waterbeheer en milieukwaliteit.

Vakexpert bodem

Als Onderzoeker Leefomgeving met specialisatie vakexpert bodem bestudeer je bodemkwaliteit en ecosysteemdiensten. Je voert chemische, fysische en biologische bodemanalyses uit in laboratorium en veld, waaronder pH-, nutriënten- en contaminatiemetingen. Je onderzoekt humusopbouw, erosieprocessen en microbiële biodiversiteit. Je ontwikkelt strategieën voor regeneratieve landbouw, stedelijke groeninrichting en bodemherstel. Je verwerkt data in geostatistische modellen, GIS-kaarten en rapportages. Je adviseert over duurzaam bodembeheer, hergebruik van grondstoffen en effecten van landgebruik.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Onderzoeker leefomgeving – mbo 4 – 25581

Vakexpert water

In de specialisatie vakexpert water onderzoek je hydrologische systemen en waterbeheersmaatregelen. Je voert veldmetingen uit met peilbuizen, flowmeters en remote sensing en evalueert wateropslag- en retentiefaciliteiten. Je analyseert data en verwerkt deze in GIS. Je beoordeelt risico's op overstroming en droogte en jouw bevindingen in rapportages. Met oog op klimaatadaptatie leer je over buffers en stroomgebieden. Door integratie van klimaatprojecties en ecologische vereisten lever je oplossingen voor effectief en adaptief waterbeheer.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Onderzoeker leefomgeving – mbo 4 – 25581

Vakexpert milieu

Als vakexpert milieu werk je aan de verbetering of doe je onderzoek naar bodem, water en luchtfactoren. Je onderzoekt, controleert en inspecteert de leefomgeving, verontreinigingen en de milieueffecten hiervan. Je verwerkt data in milieu-database en rapportages. Je ontwikkelt plannen voor ecologische mitigatie, bufferzones en infiltratievoorzieningen. Je verzamelt lucht-, water- en bodemonsters en voert monitoring uit volgens protocollen en normen. Je adviseert over saneringstechnieken en milieubeleid en presenteert bevindingen aan stakeholders. Door integratie van milieu- en klimaatprincipes draag je bij aan veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgevingen.

Passende opleidingen

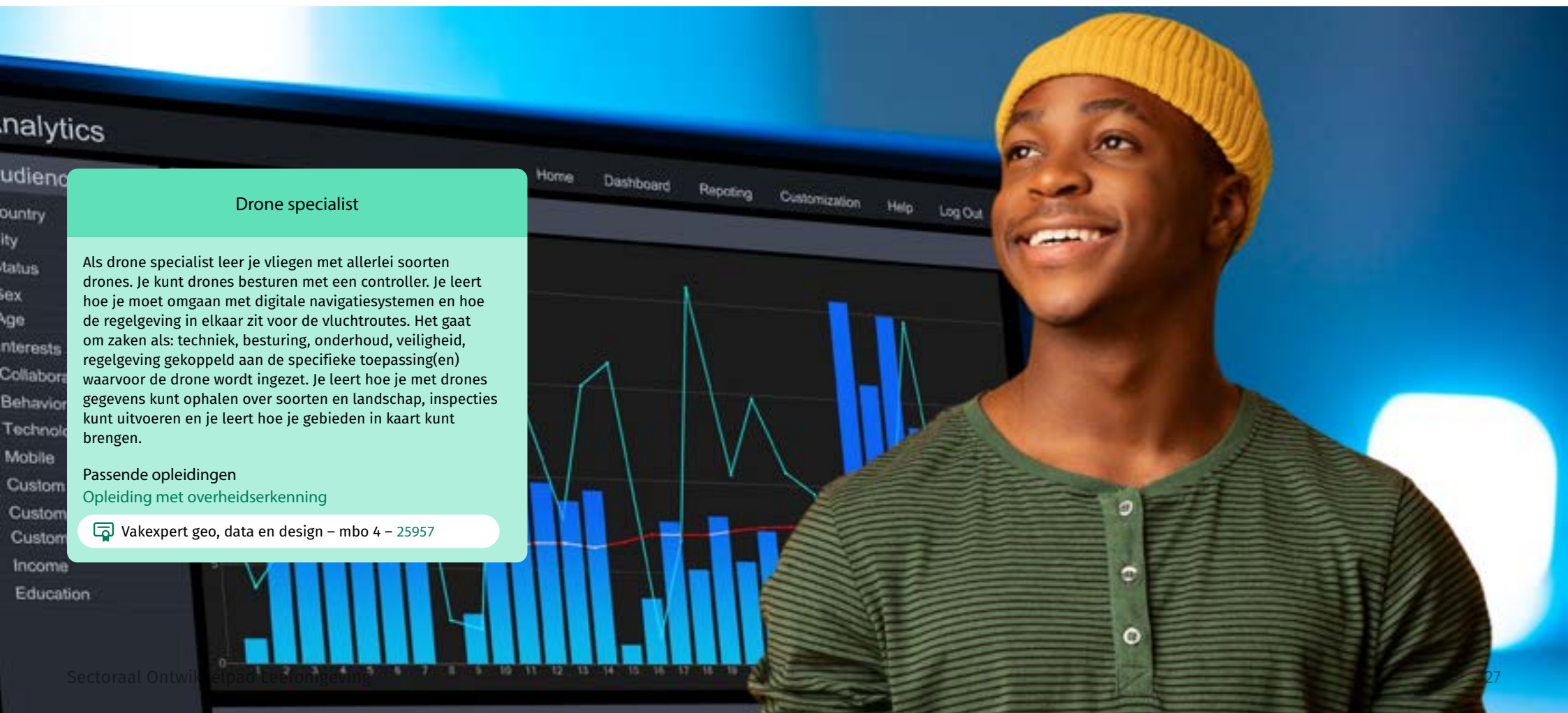
Opleiding met overheidserkenning

 Onderzoeker leefomgeving – mbo 4 – 25581

Vakexpert geo, data en design

Specialisaties

Als drone specialist leer je drones veilig en nauwkeurig inzetten voor uiteenlopende toepassingen. Je werkt met navigatiesystemen, leert over regelgeving, techniek en onderhoud. Met drones verzamel je data voor inspecties, monitoring van soorten en landschap, en breng je gebieden efficiënt en gedetailleerd in kaart.

Drone specialist

Als drone specialist leer je vliegen met allerlei soorten drones. Je kunt drones besturen met een controller. Je leert hoe je moet omgaan met digitale navigatiesystemen en hoe de regelgeving in elkaar zit voor de vluchtroutes. Het gaat om zaken als: techniek, besturing, onderhoud, veiligheid, regelgeving gekoppeld aan de specifieke toepassing(en) waarvoor de drone wordt ingezet. Je leert hoe je met drones gegevens kunt ophalen over soorten en landschap, inspecties kunt uitvoeren en je leert hoe je gebieden in kaart kunt brengen.

Passende opleidingen

Opleiding met overheids erkenning

 Vakexpert geo, data en design – mbo 4 – 25957

Toegepast bioloog Specialisaties

Als Toegepast bioloog – soortspecialist flora en fauna – onderzoek je planten- en diersoorten en hun leefomgeving. Je voert ecologisch veldonderzoek uit, herkent soorten, analyseert hun verspreiding en gezondheid. Je ontwikkelt adviezen voor natuurbeheer en gebiedsinrichting, en verwerkt onderzoeksdata in rapportages en GIS-kaarten voor biodiversiteitsherstel en -bescherming.

Soortspecialist flora en fauna

Als Toegepast Bioloog met specialisatie soortspecialist flora en fauna verdiep je je in soortenkennis van flora en fauna. Je leert over de relatie tussen planten, dieren en hun omgeving. Je leert hoe je planten- en diersoorten kunt herkennen en inventariseren. Je leert hoe je ecologisch veldonderzoek uitvoert en hoe je onderzoeksmaterialen inzet en gebruikt voor onderzoek. Je leert hoe je natuurgebieden kunt inrichten en beheren, rekening houdend met plant- en diersoorten. Daarnaast leer je over exoten en de invloed ervan op inheemse soorten. Je onderzoekt de verspreiding en gezondheid van inheemse soorten en ontwikkelt adviezen voor gebiedsinrichting en beheermaatregelen. Je verwerkt onderzoeksdata in rapporten en kaartmateriaal met GIS.

Passende opleidingen

Opleiding met overheids erkenning

 Onderzoeker leefomgeving – mbo 4 – 25581

Of een onderdeel van een andere opleiding

Leidinggeven – K0061

Begeleider praktijkleren – K1226

Coördinator duurzaamheid

Specialisaties

Als coördinator duurzaamheid met specialisaties Vakexpert circulariteit en coördinator groene leefomgeving werk je aan duurzame, toekomstbestendige oplossingen. Je stimuleert circulaire bedrijfsmodellen of ontwikkelt gebiedsgerichte visies met aandacht voor biodiversiteit, klimaatadaptatie en welzijn. Door analyse, ontwerp en samenwerking met stakeholders realiseer je innovatieve strategieën voor hergebruik, vergroening en leefomgevingskwaliteit in stad en landschap.

Vakexpert circulariteit

In de specialisatie vakexpert circulariteit stimuleer je transitie naar een circulaire economie binnen bedrijven en overheden. Je analyseert materiaalstromen en identificeert kansen voor hergebruik, recycling en upcycling. Je ontwikkelt en implementeert strategieën voor afvalvermindering, grondstoffenefficiëntie en product-levensduurverlenging. Je weet in een creatief proces te komen tot een duurzaam en circulair design van producten of diensten. Je borgt naleving van wet- en regelgeving en rapporteert voortgang aan management en stakeholders. Met jouw kennis van duurzame materiaalontwikkeling en supply chain management realiseer je innovatieve, circulaire bedrijfsmodellen.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Coördinator duurzaamheid – mbo 4 – 25996

Of een onderdeel van een andere opleiding

Leidinggeven – K0061

Begeleider praktijkleren – K1226

Coördinator groene leefomgeving

In de specialisatie Coördinator groene leefomgeving werk je middels een gebiedsgerichte aanpak aan een ontwerp voor een groene, duurzame leefomgeving. Je ontwerpt een gebiedsvisie door onderzoek te doen bij verschillende stakeholders. Je doet dit in zowel een stedelijke als landelijke context en houdt hierbij rekening met sociale, economische en ecologische principes. Daarmee bevorder je klimaatadaptatie, biodiversiteitsherstel en -behoud en vergroening. Je betreft lokale communities en overheden en coördineert op aanleg, beheer en monitoring, tijdens projecten zoals het aanleggen van daktuinen, vergroenen van schoolpleinen en openbare parken met focus op multifunctionaliteit en biodiversiteit. Vanuit jouw coördinerende rol creëer je omgevingen die welzijn, duurzaamheid en biodiversiteit combineren.

Passende opleidingen

Opleiding met overheidserkenning

 Coördinator duurzaamheid – mbo 4 – 25996

Of een onderdeel van een andere opleiding

Leidinggeven – K0061

Begeleider praktijkleren – K1226

[placeholder voor persona's]